

קטעי קריאה להדפסה וגזירה

סדר ט"ו בשבט

כי האדם עץ השדה

שקופית 3

"מתחילת בריאתו של העולם לא התעסק הקדוש ברוך הוא אלא במטע תחילה".
וכך נאמר: 'וַיֵּטֶע ה' אֱלֹהִים גֶּן בְּעֵדֶן מִקְדֶּם; וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר (בראשית ב', ח').
אף אתם, כשאתם נכנסים לארץ ישראל לא תתעסקו אלא במטע תחילה" (ויקרא רבה, כה).

שקופית 4

מדוע זכו האילנות לראש השנה משלהם?

"...כי האדם עץ השדה..." (דברים, כ' י"ט)

האדם נמשל לעץ והעץ לאדם. ואם כך, מה אדם יש לו ראש השנה, אף העץ בדין הוא שיהיה לו ראש השנה.
כיוון שדיברו האילנות דברים של טעם נתקבלו דבריהם.

מדוע זכו האילנות לראש השנה משלהם?

אמרו להם:

באיזה חודש נקבע ראש השנה שלכם?

השיבו האילנות:

כיון שאנו צריכים מים קבעוהו בשבט, שמזלו דלי. (הימן הירושלמי).

שקופית 5

"ארבעה ראשי שנים הם."

באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים.

באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה.

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים, באחד בתשרי.

באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמטין וליובלות לנטיעה ולירקות.

באחד בשבט, ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי;

בית הלל אומרים, בחמשה עשר בו. " (מסכת ראש השנה א, א)

שקופית 6

מה מייצג ראש השנה לאילנות?

במשנה ובתלמוד:

סיומה של השנה החקלאית ותחילתה של השנה החדשה.

תחילת שנה לפירות האילן.

בסיס לחישוב היבול שנתי שממנו הופרשו תרומות ומעשרות.

שקופית 7

כשהיו בני ישראל בארצם, היו עם של חקלאים.
בשנות הגלות הארוכות נשתמר ט"ו בשבט כיום של ביטוי הגעגוע לארץ ישראל ולפירותיה.
מהפך אמיתי עבר החג בסביבות המאה השש עשרה, אז הנהיגו מקובלי צפת את סדר ט"ו בשבט,
שבמהלכו מברכים ואוכלים שלושים מיני פירות ושותים ארבע כוסות, המסמלות את עונות השנה.

לכל פרי משמעות רוחנית, וכאשר בירכו על הפירות נהגו לספר בשבחה של ארץ ישראל.

שקופית 8

עם שיבת העם היהודי לארצו ותחילת המפעל הציוני, נוסף לחג רבד חדש של נטיעות.
ביום זה יצרה קרן קימת לישראל מסורת של יציאה לנטיעות ברחבי הארץ.
הנטיעה היא סמל לאחיזה בקרקע ולהפרכת השממה.

שקופית 9

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצות כוס ראשונה של סדר ט"ו בשבט

שקופית 10

כוס ראשונה:

נרים כוס יין לבן, המסמל את הסתיו ואת הפריחה הלבנה של החצבים.
נברך "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן".
נאכל שקד, פרי השקדייה, "מלכת החג".

שקופית 11

שלושה עולמות מייצגים הפירות השונים המופיעים בסדר

עולם העשייה	עולם היצירה	עולם הבריאה
פירות שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת - כגון רימונים, שקדים, אגוזים ופירות הדר.	פירות שקליפתם ועטיפתם נאכלת והגלעין נזרע - כגון זיתים, תמרים, משמשים ושזיפים.	פירות הנאכלים בשלמותם, על קליפתם, כגון תאנים, תותים וענבים.

שקופית 12

השקד, נחשב לנציג עולם העשייה, שתוכו נאכל וקליפתו נזרקת.
עם ישראל משול לגל של אגוזים - מסוגל להיות יציב רק כאשר כל האגוזים נמצאים במקומם. אם שולפים אגוז אחד, הכול מתמוטט וקורס.

על כן דרשו חכמים:

מה אגוז, אתה לוקח אחד מן הערימה וכולם מתדרדרים ומתגלגלים זה אחר זה, כך ישראל, לקח אחד מהם וכולם מרגישים (שיר השירים רבה, פרשה ו, יא).

שקופית 14

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצות כוס שניה של ט"ו בשבט.

שקופית 15

כוס שניה:

נרים כוס יין ורוד, המסמל את גשמי הברכה ואת הפריחה החורפית של הרקפות.
נאכל תמר המייצג את עולם היצירה - קליפתו ועטיפתו נאכלות וזרעו נשמר ונזרע.

שקופית 16

אמר רבי דוב בער, המגיד ממזריטש:

"זה שנאמר: 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' ללמדך כי יש שני סוגים של צדיקים.
צדיקים המעורבים בדעת עם הבריות מלמדים אותם ומקרבים אותם אל התורה והמצוות, וצדיקים המתבודדים בד' אמות שלהם ויושבים על התורה ועל העבודה.
הראשונים הם כמו התמר - נושאים פירות, מזון מחיה לארץ ולדברים.
ואחרונים הם כמו הארז - נעלים וגבוהים אבל עקרים מן הפירות".

שקופית 18

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס שלישית של סדר ט"ו בשבט.

שקופית 19
כוס שלישית:

נרים כוס יין ורוד לכבוד פריחת האביב וסיום העונה הקרה.
נטעם מן הגפן, נציגתו של עולם הבריאה, שנאכלת כולה בשלמותה.

שקופית 20
"למה נמשלו ישראל לגפן?

הגפן שבעליה מבקשים להשביחה - מה הם עושים?
עוקרים אותה ממקומה ושותלים אותה במקום אחר והיא משתבחת.
כך ישראל, כיון שביקש הקב"ה להודיע לישראל בעולם, מה עשה?
עקרו ממצרים והביאם למדבר והתחילו מצליחים שם. קיבלו את התורה ויצא להם שם בעולם".
(ילקוט שמעוני, יהושע א).

שקופית 21

קק"ל פועלת כדי לשמור על הסביבה ולצמצם את נזקי משבר האקלים באמצעות נטיעות, הקמת מאגרי מים, מחקר וביתוח חקלאי ועוד.

משבר האקלים הפוקד את העולם בעקבות פעילות האדם, מדגיש עוד יותר את החשיבות של שמירת האיזון ביחס העדין שבין האדם והאדמה.

שקופית 22

"תרבות ימינו שכחה את סוד 'היום לעשותם ומחר לקבל שכר',
היא מבוססת על משולש מסוכן: אני, כאן ועכשיו.
ט"ו בשבט מציין את המאבק כנגד משולש זה.

הוא יום האחריות האקולוגית, המוציאה אותנו מהמעגל של האני והכאן.
הוא גם יום האחריות לדורות העתידיים, המנוגד ל'עכשיו'.
(פרופ' שלום רוזנברג, זעקת האילנות, ט"ו בשבט תשס"ט)

שקופית 24

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס רביעית ואחרונה של סדר ט"ו בשבט.

שקופית 25
כוס רביעית

נרים כוס יין אדום, לכבוד הקיץ המביא אתו ימים של אור, חופש ושמחה.

שקופית 26

"אמר הקדוש ברוך הוא: 'ראה מעשי, כמה נאים ומשובחים הם! וכל מה שבראתי - בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי. שאם קלקלת - אין מי שיתקן אחריך.'" (קהלת רבה, ז)

שקופית 28

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

תם ונשלם
סדר ט"ו בשבט כתיקונו

חג קק"ל שמח!